

آداب حضور در

معراج

جعفر پور عسگری

سرشناسه	: پرور عسگری، جعفر، ۱۳۲۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: آداب حضور در معراج / مولف جعفر پرور عسگری.
مشخصات نشر	: قم: همای غدیر، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۴۱۵ ص.
شابک	: ۸۵۲۰-۶۰۰-۹۷۸-۱-۲۲-۱
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
داشت	: کتابنامه.
موضوع	: نماز
موضوع	: Salat
موضوع	: نماز -- احادیث
موضوع	: Salat -- Hadiths
موضوع	: نماز -- جنبه های قرآنی
موضوع	: Salat -- Qur'anic teaching
موضوع	: نماز -- تاثیر
موضوع	: Salat -- Influence
رده بندی کنگره	: BP۸۸۶/۹۴۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۳۵۳.۲۴۷
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۴۷۲۰۹

آداب حضور در معراج

مؤلف: جعفر پرور عسگری

ناشر: انتشارات همای غدیر

نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۸

تیراژ: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۵۵.۰۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۸۵۲۰-۲۲-۱

تمامی حقوق محفوظ است

مرکزپخش: قم - خیابان شهید فاطمی - کوچه ۱۸ - پلاک ۱۹۹ - انتشارات همای غدیر

آدرس سایت: www.gfag.ir

تلفن: ۰۲۵ - ۳۷۸۳۷۱۱۱

تقدیم

با تقدیم احترام

این اثرنا قابل را تقدیم می‌کنم به محضر مبارک حضرت بقیة الله
الأعظم مولانا حضرت حجة بن الحسن العسكري روحی له الفداه
و به ارواح پرفتوح شهدای کربلا و روح پاک و مطهر امام امت
خمینی کبیر و شهدای انقلاب اسلامی و شهدای جنگ
تحمیلی ایران و به ارواح پرفتوح پدر و مادر عزیزم
که لایق بیش از این بودند که این حقیر و سیاه
درگه ایرد منان غیر از این چیز دیگری
ندارم که لایق حضور آن بزرگواران باشد
روحشان شاد یادشان گرامی باد
و السلام علیکم و رحمة الله
و برکاته

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۳
فصل اول: دستورات نماز زمان را از آیات قرآنی و احادیث اسلامی یاد بگیریم.....	۱۷
بخش اول.....	۲۲
اهمیت نماز از دیدگاه قرآن کریم.....	۲۲
بی اعتنائی به نماز و سبک شمردن و عواقب آن.....	۲۹
بخش دوم.....	۳۱
نماز بهریت هدیه خداوندی.....	۳۱
حکمت نمازهای بیگانه در پنج وقت شبانه روز.....	۳۳
بخش سوم.....	۳۶
حدود دستورات در احکام نماز.....	۳۶
نماز کلید تمام سعادت و خوشبختی هاست.....	۳۹
نسخه شفا بخش.....	۴۱
لذت درک مقام معنوی نماز و عبادت.....	۴۱
نماز از دیدگاه حضرت امام حسین (ع).....	۴۲
اثر نماز در جلوگیری از گناه.....	۴۶
نماز ذکر بزرگ و یاد خداوند است.....	۴۷
بخش چهارم:.....	۵۰
اهمیت نماز در احادیث.....	۵۰
نماز وسیله تقرب به درگاه معبود است.....	۵۲
چرا نمازهای ما اثر ندارد.....	۵۶
بخش پنجم:.....	۵۸
و اما فضیلت نماز واجب در وقتش.....	۵۸
نماز گزار در امان خداوند است.....	۶۳

- نماز در اول وقت غفران است ۶۴
- نماز خواندن در حال غفلت نهی شده ۶۶
- فصل دوم: نیت و اخلاص در تمام اعمال ۷۳
- فصل سوم: در بیان حقیقت وضوء و برخی از اسرار آن ۸۵
- وضوی حضرت رسول الله ﷺ در زیر عرش الهی ۸۹
- معنای وضو را یاد بگیریم ۹۰
- اما معنای وضو گرفتن ۹۱
- وضوی مولای متقیان علی علیه السلام چگونه بوده است؟ ۹۱
- فصل چهارم: خشوع در نماز ۹۷
- حکایت پوریری ولی ۱۰۶
- قسمت دوم این فصل ۱۱۱
- حضور قلب در نماز ۱۱۱
- فصل پنجم: شرایط لباس نماز گزار ۱۱۹
- قسمت دوم این فصل ۱۳۱
- تحقیق و بررسی در سترو سائر ۱۳۱
- فصل ششم: فضائل مسجد و ارزش نماز در آن ۱۳۷
- فصل هفتم: معرفت و شناخت قبله نماز گزار ۱۵۱
- قبله انبیاء علیهم السلام قبل از حضرت محمد مصطفی ﷺ ۱۵۴
- قیامت: روز چشیدن و سنجش اعمال ۱۵۷
- ماجرای گریه حضرت یحیی از ترس خدا ۱۶۴
- در حدیث دیگری چنین می خوانیم: ۱۶۶
- حال روز اصحاب رسول خدا بعد از نزول ۱۶۸
- آیه اول سوره مبارکه حج ۱۶۸

حالات پیامبر ﷺ بعد از شنیده آیه «ولها سبعة ابواب»	۱۷۰
گریه سنگ از خوف خدا	۱۷۴
گریه پیامبر عظیم ﷺ در شبها	۱۷۴
فصل هشتم: معنی و مفهوم اذان از نظر دو عارف بزرگ	۱۷۵
مرحوم فیض و ملکی	۱۷۷
ادامه معارف اذان از حضرت آیت الله العظمی امام خمینی رحمه الله	۱۸۰
در بعضی از آداب حیعلات	۱۸۰
آموزش اذان در سب معراج	۱۸۱
حدیث‌های پیامبر اکرم ﷺ درباره اذان؛ از زبان بلال	۱۸۳
مؤذن پیامبر اسلام ﷺ	۱۸۳
فضیلت اذان و ثواب مؤذن	۱۸۸
فصل نهم: عنا و مفهوم نیام نماز گزار	۱۹۷
چند مسئله از توضیح المسائل مراجع	۲۰۰
نصیحت دلسوزانه از بزرگان	۲۰۴
فصل دهم: در بیان معانی تکبیرة الاحرام	۲۰۷
مفاهیم و معانی تکبیرهای پیش و بعد از نماز	۲۱۲
فصل یازدهم: قرائت در نماز	۲۱۹
اینک آدابی را که بنده نماز گزار به صورت اجمالی باید مراعات کند	۲۲۲
خلاصه‌ای از معانی سوره مبارکه حمد	۲۳۰
درباره سوره مبارکه توحید	۲۴۰
چهار رکعت نماز در روز پنجشنبه	۲۴۱
فصل دوازدهم: در بیان حالات عابد به هنگام رکوع	۲۴۷
رکوع اولیاء الله را ملاحظه کنید	۲۵۰

۲۵۵.....	گرددن کشیدن در حال رکوع
۲۵۷.....	فصل سیزدهم: حالات معنوی ساجدان در نماز
۲۶۸.....	سجده و یا سجده کنندگان در آیات کریمه
۲۷۵.....	سجده بر خاک کربلا
۲۷۷.....	فصل چهاردهم: باب چگونگی قنوت در نمازها
۲۸۳.....	ذکر قنوت
۲۸۴.....	شرح بر این دعای شریف توسط آن مرد خدا
۲۸۵.....	شفارشات عربانی امام امت به سالکان راه حق
۲۸۷.....	فصل پانزدهم: در بیان معانی و حقیقت تشهد
۲۹۷.....	فصل شانزدهم: در بیان مفاهیم و حقایق سلام نماز
۳۰۵.....	در بیان حقیقت تکبیرات ثلاثه اختتامیه
۳۰۶.....	و اما فضیلت تسبیح حضرت فاطمه زهرا سلام الله علیها
۳۰۸.....	توسلات به چهارده معصوم علیهم السلام
۳۱۱.....	فصل هفدهم: خلاصه‌ای از تعقیبات نماز
۳۱۷.....	ترجمه دعای شریف
۳۱۹.....	یک دستور العمل «ناب»
۳۲۳.....	ذکر تسبیحات اربعه بعد از نمازهای فریضه
۳۲۴.....	کلمات پنج گانه
۳۲۶.....	چند حدیث درباره سجده شکر
۳۲۹.....	فصل هجدهم: شرایط و آداب نماز جمعه
۳۴۵.....	فصل نوزدهم: عبادات و مناجات شبانه و نماز شب
۳۴۹.....	مناجات شبانه امام علی علیه السلام در خلستانها

گفتگوی امام علی (علیه السلام) با جَبْهَعُرْنی و نوف بکالی	۳۶۰
واقا اعمال سالکان راه حق پس از بیدار شدن برای نماز شب	۳۶۵
فضیلت نماز شب، و شب زنده داری	۳۷۰
کوشه های از آثار تهجد و نماز شب در آیات کریمه و روایات	۳۸۱
واقا ضرورت اجتناب از ترک نماز شب	۳۹۳
نصل بیستم: معرفی چند نماز نافله و مستحبی	۳۹۵
مقدمات و مقرّرات نماز	۳۹۷
فهرست منابع و مؤاخذ کتاب	۴۱۱

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله رب العالمین، و الصلاة علی محمد وآله الأطیبین

الأطهرین، واللّعن علی اعدائهم أجمعین

حمد و ستایش از آن خداوندیست که قلب‌های ما را به نور ایمان روشن ساخته و اسرار حدیث و قرآن و نماز و سایر فرائض را به ما آموخته و درود او بر سرور فرستادگان، حضرت محمد بن عبدالله ﷺ و خاندان پاک و طاهروی باد. اما بعد: این بنده محتاج به رحمت بی پایان خداوند صمد، جعفر فرزند عباس فرزند ملا محمد رضا فرزند ملا علیمحمد چنین می‌گویم که، این حقیر بعد از فراغت از [کتاب انوار هدایت در قرآن حکیم] تسمیم گرفتم اگر عمرم یاری کند کتابی را جمع به ترتیبات نماز و نماز را چگونه برپا داریم بنویسم به یاری خداوند یکتا در این کتاب اسراری از نماز را که باعث ترقی صاحب‌دلان و تقرب متقربان خواهد گشت بار خوارم گفتم و به خواست خداوند این کتاب که نامش را [آداب حضور در معراج] نام گذاری نمودم؛ نزدایی برای پیمودن راه‌های تقرب به سوی خداوند تبارک و تعالی خواهد بود. چنان که آن رسول اکبر حضرت رسول مکرّم ﷺ فرموده است: «مَنْ صَلَّى رَكْعَتَيْنِ لَمْ يَحْدَثْ فِيهِمَا نَفْسُهُ بَشْيٍ مِنَ الدُّنْيَا غُفِرَ اللَّهُ ذُنُوبَهُ» یعنی، هر کس دو رکعت نماز بخواند و نزد خود فکری از دنیا نکند، خدا گناهانش را ببخشد.^۱ و نیز در مورد نماز فرمودند: «الصَّلَاةُ عَمُودُ الدِّينِ، إِنْ قُبِلَتْ قَبِلَ مَا سِوَاهَا، وَإِنْ رُدَّتْ رُدَّتْ مَا سِوَاهَا»؛ نماز، به منزله ستون دین است، اگر نماز مورد قبول پروردگار افتد، اعمال دیگر آدمی نیز، مقبول درگاه احدیت خواهد شد و اگر نماز، مردود گردد، سایر اعمال و عبادات را قرب و ارزشی نخواهد ماند.

آری خوانندگان عزیز وقتی قرآن کریم سخن از نماز به میان می‌آورد، می‌فرماید: «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي»^۲ نماز بخوانید تا یاد مرا زنده کنید و من در یاد شما به وسیله نماز ظهور کنم، اگر یاد خدا به وسیله نماز ظهور کرد، آن قلب، مطمئن است.

از طرفی یاد خدا دل‌ها را مطمئن می‌کند. که خداوند می‌فرماید: «أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ»^۳.

۱. کتاب طریقت شیخ حسنعلی ص ۶۶.

۲. سوره طه آیه ۱۴.

۳. سوره رعد آیه ۲۸.

پس دل انسان نماز گزار، مطمئن است. هرگز از غیر خدا نمی ترسد. هیچ دشمنی چه از درون و چه از بیرون نمی تواند موجب هراس او شود؛ زیرا اهل نماز به یاد حق هستند و یاد حق عامل طمأنینه و آرامش است.

آری برادر عزیز دقت کنید که در سوره معارج در باره حکمت های نماز می فرماید: طبع انسان برابری شما را می دهد. فطرت انسان بر توحید، و طبیعت او به رجس و آلودگی متمایل است. فطرت را انبیا احیا می کنند و طبیعت جز آلودگی چیزی نیست در این زمینه در قرآن مجید آمده است: «وَجَمَعَ فَأَوْعَىٰ * إِنَّ الْإِنْسَانَ خَلْقٌ هَلُوعًا * إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا * وَإِذَا مَسَّهُ الْخَيْرُ مَنُوعًا إِلَّا الْمُصَلِّينَ» اگر نج و شری به انسان برسد، جزع و بی تابي کرده و صبر را از دست می دهد. و اگر خیری به او برسد سعی می کند به دیگران نرسد و نرساند و متاع خیر باشد. مگر نماز گزاران.^۱

چرا که نماز گزاران واقعی طبیعت را سرکوب و فطرت را احیا کرده اند. خاصیت نماز احیای فطرت است. نماز گزار کسی است که، سرکشی طبیعت را رام کند. او با سرمایه آرامشی که از نماز به دست آورده در فرار و نشیب زندگی سست نمی شود و در شدايد و سختیها جزع نمی کند، اگر خیری به او برسد منع نمی کند و از دیگران دریغ نمی دارد. خداوند متعال نماز گزاران را معرفی و اسرار و خاصیت نماز را بیان کرده می فرماید: «الَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ».^۲

آنان همواره نمازیشان را می خوانند و هرگز نماز را ترک نمی کنند. و به برکت نماز به انجام کارهای خیر کشیده می شوند.

معراج رَوَّادگان، نماز است

نزدیکی بندگان، نماز است

سر کرده جملة عبادات

مَوْ قُوفٌ عَلَيْهِ كُلِّ طاعات

شاید گفتن که دین همین است

رکن شرع و ستون دین است

خواننده گرامی این حقیر یک شب بسیار نورانی که سال گرد تولد بانوی دو جهان حضرت فاطمه زهرا (علیها السلام) و سال گرد تولد حضرت آیت الله العظمی خمینی کبیر قدس الله الرکبه، هرزند پاک زهرای اطهر و علی مرتضی (علیه السلام) است این پیشگفتار را می نویسم که عده ای از مسلمانان

۱. سوره معارج آیات ۱۹-۲۳.

۲. سوره معارج آیه ۲۳.

جهان و ملت عزیز ایران برای تجدید پیمان با رهبر کبیر انقلاب اسلامی ایران به حرم مطهر حضرت آیت الله العظمی امام خمینی قدس الله الزکّیه سرزیر شده اند بنده هم می خواهم به همین مناسبت و برای تبرک و زیب دفتر از فرمایشات آن عارف بزرگ که در مورد نماز فرموده اند استفاده نمایم لطفا دقت کنید.

ایشان می فرمایند: خداوندا، ما را به صراط مستقیم انسانیت هدایت فرما و از جهل خود پسندی و ضلالت خود بینی مبرا کن و به محفل انس ارباب عروج روحانی و مقام قدس اصحاب قلوب عرفانی بارده و حجابهای انانیت ظلمانی و انیت نورانی را از چشم بصیرت ما برافکن، تا به معراج حقیقی نماز اهل نیاز واصل گردیم و به جهات اربع ملک و ملکوت چار نکبر کنیم؛ و فتح باب اسرار غیبیه بر ما فرما و کشف استار احدیت بر ضمایر ما نما، تا به مناجات اهل ولایت نایل شویم و به حلاوت ذکر ارباب هدایت فائز آییم و تعلیقات قلبیه مارا از غیر صرف و به خود مصروف دار و چشم ما را از اغیار که شیاطین راه سلوک کند بیوش و به جمال جمیل خود روشنی بخش. **إِنَّكَ وَلِيُّ الْهَدَايَةِ وَ التَّوْفِيقِ**.^۱

آن عارف بزرگ در کتاب دیگر خویش می فرماید: «خداوندا، قدم سیر ما از و صل به بارگاه قدس تو کوتاه است و دست طالب ما از دامن انس توقاصر، حجابهای شهوت و غفلت بصیرت ما را از جمال جمیل تو محجوب کرده، و پاره های غلیظ حب دنیا و شیطنت قلوب ما را از توجه به عزّ جلال تو مهجور نموده راه آخرت باریک و طریق انسانیت حدید، و ما؛ بی چاره ها چون عنکبوتان در فکر قدید، متحیرانی هستیم که چون کرم ابریشم از سلسله های شهوات و آمال بر خود تنیده و یکسره از عالم غیب و محفل انس چشم بریده؛ جز آن که از بارقه الهیه چشم دل ما را روشنی بخشی و از جدوه غیبیه ما را از خود بی خود فرمایی.

إِلَهِي هَبْ لِي كَمَالَ الْإِنْقِطَاعِ إِلَيْكَ، وَ أُنِرْ أَبْصَارَ قُلُوبِنَا ضِيَاءَ نَظَرِهَا إِلَيْكَ حَتَّى تَخْرِقَ أَبْصَارَ الْقُلُوبِ حُجُبَ الثُّورِ، فَتَصِلَ إِلَى مَعْدِنِ الْعَظْمَةِ، وَ تَصِيرَ أَرْوَاحُنَا مَعْلُوقَةً بِرَقْدِ سِكَ؛ یعنی، بار الها، کمال بریدگی (از متعلقات دنیوی) برای توجه به خودت ارزانیم فرما، و چشم دلهايمان را به نور نظر کردن به خودت روشن گردان تا دیدگان دل پردردهای نور را دریده به کان عظمت و جلال برسد و جانهایمان به عزّت قدس تو آویخته گردد (تعلق یابد)^۲

و نیز آن مرد خدا می فرماید: «بدان که از برای نماز غیر از این صورت معنایی است و غیر از

۱. کتاب شریف سِر الصَّلَات ص ۱.

۲. کتاب شریف آداب الصلوة ص ۱؛ از مناجات شعبانیه.

این ظاهر باطنی است؛ و چنانچه ظاهر را آدابی است که مراعات نمودن آنها یا موجب بطلان نماز صوری یا نقصان آن گردد، همینطور از برای باطن آدابی است قلبیه باطنیه که با مراعات نمودن آنها نماز معنوی را بطلان یا نقصان دست دهد؛ چنانچه با مراعات آنها نماز دارای روح ماکوتی شود. و ممکن است پس از مراقبت و اهتمام به آداب باطنیه قلبیه، شخص مصلی را نصیبی از سرالهی نماز اهل معرفت و اصحاب قلوب حاصل شود که آن قرّة العین اهل سلوک است؛ اشاره است به بعضی روایات؛ از جمله اینکه حضرت رسول الله ﷺ فرمود: «جُعِلَ قُرَّةُ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ»^۱ و حقیقت معراج قرب محبوب است. اشاره است به روایتی از رسول الله ﷺ که فرمود: «الصَّلَاةُ مَعْرَاجُ الْمُؤْمِنِ»^۲ و آنچه گفته شد که برای نماز باطن و ضرورت غیبتیه ملکوتیه است»^۳.

علاوه بر آن که موافق ضربی از برهان و مطابق مشاهدات اصحاب سلوک و ریاضت است، آیات و اخبار کثیره و عموماً و خصوصاً نیز دلالت بر آن دارد؛ و ما به ذکری بعضی از آن این اوراق را متبرک می‌کنیم و اما آنچه گفته شد که از برای نماز و سایر عبادات جز این آداب صوریّه آداب قلبیه ایست که بدون آن آداب نماز ناقص است یا اصلاً مقبول درگاه ربوبی نیست. پس ای عزیز، دامن همت به کمرزن و دست طلب بگشای و با هر تعب و زحمتی است حالات خود را اصلاح کن و شرایط روحیه نماز اهل معرفت را تحصیل کن؛ و از این معجون الهی که با کشف تامّ حضرت محمد ﷺ برای درمان تمام دردها و نقصهای نفوس فراهم آمده استفاده کن؛ و خود را تا مجال است از این منزلگاه ظلمت و حسرت و ندامت و چاه عمیق بُعد از ساحت مقدّس ربوبیت جلّ و علا کوچ ده و مستخلص (خلاص) کن و به معراج وصال و قرب کمال خود را برسان؛ که اگر این وسیله از دست رفت و سایل دیگر منقطع است. «إِنَّهُ وَلِيُّ الْفَضْلِ وَالْعَنَانَةِ»^۴

خدایا از تو مسئلت می‌نمایم که روح بزرگ و پرفتوح آن عارف بزرگ خمینی کبیر را با چهارده معصوم (علیهم‌السلام) هم قرین فرمایی و روح بزرگ آن عالم مجاهد را از مملّت ایران راضی و خوشنود گردانی.
آمین یا ربّ العالمین

۱. فروع کافی ج ۵ ص ۳۲۱ کتاب النکاح، باب حبّ النساء، حدیث ۷.

۲. اعتقادات مرحوم علامه مجلسی ص ۲۹.

۳. آداب الصلاة ص ۲-۳.

۴. کتاب شریف آداب الصلاة ص ۲-۶.